

BOEKAANKONDIGINGEN.

Prof. Dr. EMIL ABDERHALDEN. *Lehrbuch der physiologischen Chemie*, in Vorlesungen. Sechste, völlig neu verfasste Auflage. Mit 24 Abbildungen im Text. Berlin—Wien. 1931. URBAN und SCHWARZENBERG. 830 bldz., met Sachverzeichniss 352 bldz. Prijs: Mrk. 40.; geb. Mrk. 42.

„Die neue Auflage ist vom ersten bis zum letzten Worte vollständig neu verfasst. Es bildet das Lehrbuch der physiologischen Chemie mit demjenigen der Physiologie zusammen eine Einheit. Seine Aufgabe ist dann erfüllt, wenn es nicht nur Wissen vermittelt, vielmehr darüber hinaus Interesse und Liebe zu dem wundervollen Teilgebiet der Naturwissenschaften und zugleich der Medizin erweckt.“ Met deze woorden vangt de schrijver zijn voorwoord aan. Hij behandelt in 38 voorlezingen de physiologische chemie der zoogdieren en in het bijzonder van den mensch. Om zijn leerboek niet al te omvangrijk te maken, moest hij zich menige „schmerzliche Beschränkung“ getroosten. De vroegere twee deelen zijn dan ook samengesmolten tot een lijvig deel. Een verdeeling der stof in hoofdafdeelingen, zóóals de chemie der weefsels, de leer der spijsvertering, de leer der stofwisseling, is hier niet getroffen. De inhoudsopgave der voorlezingen wijst evenwel den lezer den weg. ABDERHALDEN is zonder twijfel een der meest vooraanstaande onderzoekers op het gebied der physiologische chemie, wiens ongehoofelijke werkkraft hem in staat heeft gesteld, op schier elk deel van dezen tak van wetenschap met een schaar van medewerkers te arbeiden. Zijn leerboek is, naar de meening van ref. vooral in dezen nieuwen vorm, een der beste leerboeken, zoo niet het beste, dat wij bezitten. Deze weinige woorden mogen volstaan, om de aandacht der lezers van dit *Tijdschrift* op het verschijnen van deze nieuwe bewerking van ABDERHALDEN's leerboek te vestigen en het bij hen warm aan te bevelen.

W. E. RINGER.

HEINZ OHLE, *Die Chemie der Monosaccharide und der Glykolyse*, München. Uitg. J. F. BERGMANN, 1931, 146 bldz., met 7 afbeeldingen. Prijs Mk. 7.80.

Dit boekje is een overdruk van een op verzoek van ASHER en SPIRO door OHLE geschreven overzicht in de *Ergebnisse der Physiologie*. Sedert de beroemde onderzoekingen van EMIL FISCHER is de chemie der koolhydraten niet stil blijven staan, integendeel, vooral in de laatste jaren is de kennis omtrent den bouw en configuratie der poly-, zoowel als der monosacchariden zeer vooruitgegaan. OHLE noemt zijn werkje een eerste bescheiden poging, een overzicht van de nieuwe vondsten op het gebied der monosacchariden en der glycolyse als een samenvattend geheel te geven. Het is niet in het bijzonder voor geneeskundigen en physiologen geschreven, „sondern dürfte in noch erhöhtem Masse auch für den reinen Chemiker Interesse haben“. Hij behandelt dan ook tal van theoretische vraagstukken en begint met een korte uiteenzetting van de heden-

daagsche inzichten omtrent den bouw van atomen en moleculen en omtrent het wezen der chemische verbinding. Aan de hand van deze inzichten komt hij dan tot de eigenschappen der in de suikers voorkomende groepen, zooals de hydroxyl- en de carbonylgroep en tot de mogelijke structuren dezer suikers en hunne tautomere vormen. Daarbij worden natuurlijk ook de glycosiden besproken en de structuur der hexosen als pyranosen (ringvormige structuur van 5 koolstofatomen en een zuurstofatoom) en als furanosen (ringvormige structuur van 4 koolstofatomen en een zuurstofatoom). De lezers van dit *Tijdschrift* stellen ongetwijfeld het meest belang in het hoofdstuk over „biochemischer Zuckerabbau". Dit beslaat slechts 12 bladzijden, waarin de waarschijnlijkste biochemische omzettingen besproken worden, die van de hexose naar verbindingen met 3 koolstofatomen leiden. Deze omzettingen, ten deele met, ten deele zonder behulp van enzymen, voeren van glyucose tot glyucose-6-phosphorzuur (ester van ROBINSON), dan tot fructose-1-6-diphosphorzuur (hexosediphosphorzuur van HARDEN en YOUNG) en dan na nog enkele omzettingen tot methylglyoxaal. Met behulp van de moderne inzichten in de structuur der organische verbindingen worden deze omzettingen en hun oorzaken telkens toegelicht.

W. E. RINGER.

ERICH LESCHKE. *Erkrankungen des vegetativen Nervensystems*. Uitg. CURT KABITZSCH, Leipzig, 1931. Prijs kart. Mk. 24.—.

Hoe vaak meent de clinicus niet, dat hij een of ander verschijnsel of een complex van verschijnselen als een gevolg van een aandoening van het vegetatieve zenuwstelsel kan verklaren! Het is dan ook begrijpelijk, dat de monographie van EPPINGER en HESS, *Die Vagotonie*, toen zij in 1910 verscheen, de algemeene belangstelling had. De daarin gebruikte woorden: sympathicotonie en vagotonie worden nog steeds gebruikt ondanks het feit, dat ze klinisch geen zuiver omschreven begrippen zijn en zelfs onderling worden verward. Deze indeeling berustte al te zeer op pharmacologische reacties.

Steeds meer neemt het aantal van goed omschreven, zelfs van anatomisch bekende ziektebeelden toe, waarvan het niet valt te ontkennen, dat zij onder invloed van het vegetatieve zenuwstelsel verlopen. De neiging tot temperatuursverhooging, de waterhuishouding, de minerale stofwisseling, de vet-koolhydraten- en eiwitstofwisseling, de bloeddruk, het slapen en waken, de verandering dezer toestanden tijdens het slapen of waken, enz. enz., dit alles ondervindt zijn invloed van het vegetatieve zenuwstelsel. De kennis der juiste localisatie van een of andere aandoening, waarbij het evenwicht in de functies van het vegetatieve zenuwstelsel is verstoord, is vaak nog onvoldoende. Men heeft echter geleerd, dat de toestand van het mesencephalon en die der klieren met inwendige secretie mede ketens van dit onderling zoo afhankelijk complex zijn. Wel heeft ons de encephalitis lethargica veel met betrekking tot de in het cerebrum gelegen schakels geleerd en